

Framtidslinjerna för svenskt jordbruk.

Ikke blot i Danmark, men ogsaa i Sverige diskuterer man, hvilke Retningslinier Landbrugets Udvikling bør følge paa det driftsmæssige, økonomiske og erhvervspolitiske Omraade.

Direktør A. H. Stensgård, Lantbruksförbundet, Stockholm, har i et Radioforedrag behandlet Spørgsmaalet, og vi gengiver her efter *Jordbrukarnas Föreningsblad* visse Afsnit af Foredraget, som ogsaa kan være af Interesse for os paa denne Side Sundet.

Sverige befinner sig i samma läge som flertalet andra europeiska länder. Det behöver under rådande förhållanden ha ett tämligen mångsidigt inriktat näringsliv med jordbruk som en viktig integrerande del, detta för att kunna sysselsätta sin befolkning, för att i den osäkra värld, vari vi lever, ha trygghet för befolkningens försörjning med livsviktiga nödvändighetsvaror, för att dess ekonomiska liv inte ska vara för starkt beroende av den utländska marknadens oberäkneliga svängningar, för att över huvud taget kunna tillämpa en målmedveten välfärdspolitik.

Sverige befinner sig nu i den lyckliga situationen att väsentligen på grund av stora naturtillgångar och tidigare års tekniska och ekonomiska uppbyggnadsarbete äga gynnsamma förutsättningar för industriell produktion, såväl för export som för inhemsk förbrukning. Våra hemmamarknadsindustrier äro skyddade av tullar eller genom naturliga importhinder. Sverige kan därigenom inom industri och stadsnäringar uppehålla en relativt hög lönenivå.

Om jordbruket skulle lämnas utan stöd vid sidan av vår industri, så skulle det å andra sidan nödgas i huvudsak arbeta på jordbruksländernas villkor, vad priserna på produkterna

beträffar, utan att äga deras gynnsamma produktionsförutsättningar. Vi får betänka, att jordbruksländer är just sådana länder, som på grund av naturliga produktionsbetingelser eller lägre arbetslöner kan producera jordbruksprodukter billigare än industriländerna och därför exporterar till dessa. Det är under sådana förhållanden i allmänhet inte möjligt för jordbruket i ett industriland eller industriområde att utan stöd av något slag betala industriens löner, även om jordbruket bedrivs så effektivt som möjligt. Givetvis gäller det inte all slags jordbruksproduktion, men i vårt fall är det säkert riktigt.

Genom stöd åt jordbruket bör man söka få en mera rättvis inkomstfördelning mellan jordbrukare och andra yrkesutövare. Vårt jordbruk behövs ju för att befolkningen ska ha trygghet att alltid kunna få sina elementäraste behov, livsmedlen. Det behövs också för att hela befolkningen skall ha sysselsättning, ty alla kan väl ändå inte placeras i industri och handel. Jordbruksbefolkningen har en så viktig funktion i samhället, att den rimligen bör vara berättigad att få sin rättvisa andel av de resultat, som det svenska näringslivet, inklusive industrien, kan ge, detta så mycket mer som jordbruksbefolkningen lämnat stora bidrag även till att industrien kunnat byggas upp. Inte minst har det skett genom att jordbruket fostrat och överlämnat en god del av industriens arbetskraft, något som för övrigt ännu sker. Industriebefolkningens nativitet har ännu in på senaste tid icke varit tillräckligt hög för att ens uppehålla denna befolknings arbetsstyrka, än mindre öka densamma.

Stöd är alltså under alla förhållanden behövt för det svenska jordbruket, men effektiviseringen av produktionen kan hjälpa till, att stödet inte behöver bli så stort. Men effektiviseringen har dessutom en långt större betydelse.

Om vi tänker oss, att jordbruket i dag skulle stått på samma ståndpunkt som under förra århundradet, så skulle fortfarande endast 25 procent av befolkningen nu kunna ägna sig åt industri, handel, samfärdsel och liknande, eftersom de andra skulle behövas för att framställa de livsmedel, som människorna i första rummet måste ha för att kunna leva. Det skulle innebära, att vi hade fått vara utan det mesta av vad de gångna årtiondena

tillfört oss i form av nya och bättre nyttigheter, kommunikationsmedel, bekvämlighet och kulturellt innehåll.

Konstaterandet av detta ofrånkomliga faktum säger oss tydligt, att en fortsatt effektivisering av jordbrukets produktion utgör ett viktigt led i det fortsatta ekonomiska framåtskridandet och en sak, som rör icke endast jordbrukets folk utan hela landets befolkning.

Den ekonomiska utvecklingen fordrar, att jordbruksproduktionen ytterligare effektiviseras och rationaliseras, att med andra ord produktionen pr arbetare ytterligare ökas. Och då behovet av jordbruksprodukter icke kommer att minska utan i stället att ökas, leder den till, att jordbrukets inkomster utan förminskning totalt, delas av ett färre antal personer, som därför var och en får större inkomster. Därigenom ökas möjligheterna för jordbrukarna att i ekonomiskt avseende bli jämställda med andra yrkesutövare. Sett ur konsumenternas, dvs. alla andra folkgruppers synpunkt, leder den linjen också till att jordbrukarna kan få sin likvärdiga lön, utan att priserna å jordbrukets produkter behöver bli så höga eller utan att stödet till jordbruket behöver bli så stort.

Kan man då säga något om, på vad sätt jordbruksproduktionen bör effektiviseras och rationaliseras? Kan vi inte förlägga den till de mest lämpliga trakterna i landet och lokalt specialisera produktionen som i Amerika? Bör inte det ge bästa utbyte och billigaste produktion?

Det ligger åtskilligt i detta. Så är det emellertid i rätt hög grad ordnat redan nu, som vi finner, om vi tänker på Skånes och andra slättbygders vete- och sockerbetsodling, mjölk- och svinproduktion å ena sidan samt Norrlands och de södra skogsbygdernas tämligen begränsade produktion å den andra. Det kan kanske vara fördelaktigt att gå längre på den vägen. I varje fall finns det många åkrar, som tidigare odlats, men som är så dåliga eller besvärliga att bruka, att man inte bör fortsätta med jordbruk på dem. Men vi kan inte vara utan jordbruk i Norrland och andra skogstrakter, och detta väsentligen av två skäl. För det första behöver befolkningen där livsmedel, som lämpligast bör produceras på orten såsom mjölk.

Och för det andra hör jordbruket till stor del intimt ihop med annat näringsliv i dessa trakter. Skogsbruket är helt enkelt i hög grad beroende av jordbruket. Utan jordbrukare med deras hästar spridda i skogsbygderna skulle avverkningarna och särskilt utkörningen av virket ur skogarna inte kunna utföras; veden skulle under dessa krigsår inte ha kunnat fås fram, och våra viktiga trävaru- och massa-industrier skulle inte få sin råvara.

Effektiviseringen av jordbruksproduktionen måste väsentligen åstadkommas genom att skördarna pr arealenhet stegras, utbytet vid kreatursskötseln, särskilt mjölkproduktionen, förbättras och genom att arbetseffekten ökas med hjälp av maskiner. Detta utgör egentligen de vägar man har att anlita.

Men härtill kommer andra åtgärder, som utgör en förutsättning för att jordbrukarna i många fall verkligen skall kunna effektivisera arbetet. Det gäller åtgärder beträffande själva brukningsdelarna. För att klargöra saken kan vi jämföra jordbruken med fabriker. Fabrikerna måste som bekant ofta ändras om, moderniseras eller byggas om, för att de skall bli lämpliga och t. ex. kunna använda nya och bättre maskiner i sin tillverkning; eljest kan de inte stå sig i konkurrensen utan får läggas ner. Vad jordbruket beträffar, utgöres fabriken inte endast av byggnaderna med vad därtill hör, utan också av åker och äng. Jordbrukets fabriker, dvs. brukningsdelarna, är i stor omfattning inte lämpliga för sitt ändamål med hänsyn till den produktionsteknik, som nu bör anlitas. De har fått sin konstruktion och form tidigare, när förutsättningarna för jordbruksdrift var helt andra än för närvarande, på en tid, när det var angeläget att kunna sysselsätta så många människor som möjligt i jordbruk och innan moderna lantbruksmaskiner fanns. Att ge dylika brukningsdelar en bättre konstruktion, till storlek, form och ägosammansättning, så att de blir lämpliga för sitt ändamål vid nutida produktionsteknik, det torde nog för närvarande vara den mest angelägna uppgiften och en förutsättning för jordbruksproduktionens effektivisering.

Vi kan fullfölja jämförelsen med industriföretag ännu ett steg. Moderna industrier har funnit sig behöva anlita experter,

inte bara på det tekniska området utan även på det ekonomiska, för att undersöka huru olika åtgärder lönar sig och vad det kostar vid ena eller andra tillverknings sättet. Även till jordbrukets tjänst behöves säkerligen, mera än vad hittills funnits, experter, som kan hjälpa till att undersöka de drifts-ekonomiska detaljerna.

I sammanfattning kan beträffande framtidslinjerna sägas:

- 1) *Vi bör vara i huvudsak självförsörjande med livsmedel, som uppfyller kraven för en modern näringsstandard.*
 - 2) *Jordbruksbefolkningen bör socialt och ekonomiskt likställas med övriga befolkningsgrupper.*
 - 3) *Jordbrukspolitiken får inte förhindra, utan den måste i stället underlätta det ekonomiska framåtskridandet, jordbrukets effektivisering och rationalisering däri inbegripna.*
-